

BILTEN KIP
Septembar 2006

Ovaj bilten je objavljen radi potpune informisanosti pravosudje Kosova u vezi delatnsoti Kosovskog Instituta za Pravosudje (KIP). Bilten je podeljen svim sudijama i tuziocima Kosova. Mesecni bilten KIP sadrzi naj interesenatnije publikacije koje su od interesa za sudije i tuzioce Kosova.

Osman Tmava
(Sudija Vrhovnog Suda Kosova)

PROGLASENJE NESTALOG LICA ZA UMRLO
I POSTUPAK ZA DOKAZIVANJE SMRTI

S a d r z a j

Uvod

I. Postupak za proglašenje nestalog lica za umrlo

Nadležnost suda

Nadležni subjekti za pokretanje postupka

Akt za pokretanje postupka (predlog)

Sadržaj predloga

Uslovi za proglašenje nestalog lica za umrlo

Rokovi

Ko se smatra nestao lice

Prethodno razmatranje predloga

Odbijanje predloga

Oglas

Objavljivanje

Naknada troškova za objavljivanje

Sudska rasprava

Resenje

Dostava Resenja

Preinacavanje Resenja

Obavestjenje za preinacavanje –ukidanje Resenja

II. Postupak za dokazivanje smrti

Pravne posledice nakon proglašenja nestalog lica za umrlo i dokazivanje smrti

III. Postupak za proglašenje nestalog lica za umrlo i dokazivanje smrti stranog državljanina

IV. Zaključak

V. Literatura

Aktivnosti KIP-a Septembar 2006

U v o d

Zakon o Vanparnicnom Postupku (ZVP) u članu 56 regulise postupak za proglašenje nestalog lica za umrlo i utvrđivanje smrti za ona lica za koje o cinjenici smrti nema dokaza predvidjenih zakonom.

Zakonom je predvidjeno da se u ovoj fazi postupka pristupa dokazivanju odnosno utvrđivanju cinjenica da je neko lice umrlo. Smrt, odnosno rođenje predstavlja jedan prirodni proces istovremeno i jednu pravnu cinjenicu. Rođenjem nastaje jedan pravni subjekat, dok smrću isti prestaje.

U postupku za proglašenje nestalog lica za umrlo potrebno je da se konstatuje vreme smrti određenog lica. Nestanak predstavlja jedan proces koji je nastajao mimo volje određenog lica. U ovom postupku, nestalo lice se proglašava za umrlo i dokazuje smrt lica o kome u određenom zakonskom roku nema saznanaja da je isti živ ili da postoji mogućnost da se isti u određenom roku pojavi. Shodno gore navedenoj odredbi proizilaze dve pravne situacije i to:

I. POSTUPAK ZA PROGLAŠENJE NESTALOG LICA ZA UMRLO , I II. POSTUPAK ZA DOKAZIVANJE SMRTI.

I. POSTUPAK ZA PROGLAŠENJE NESTALOG LICA ZA UMRLO

Nadležnost suda.

Za proglašenje nestalog lica za umrlo nadležan je opštinski sud na čijem je području nestalo lice imalo posljednje prebivaliste, a ako nije

imalo prebivaliste, sud na čijem području imalo posljednje prebivaliste.

Postupak sprovodi i rešenje donosi sudija pojedinac.

Nadležni subjekti za pokretanje postupka

Predlog za proglašenje nestalog lica za umrlo mogu da podnesu:

- a) Svako fizičko ili pravno lice koji ima pravni interes, i
- b) Javni Tuzilac.

Pravni akt za pokretanje postupka (predlog)

Predlog za pokretanje postupka za proglašenje nestalog lica za umrlo inicira ovlašćeno lice podnošenjem predloga nadležnom sudu

Sadržaj predloga

Predlog treba da sadrži, označenje suda, ime i prezime lica za koje se predlaže da se oglašava

umrlim, odnosno čiju smrt treba dokazati, datum rođenja i posljednje prebivaliste,

odnosno boraviste tog lica, cinjenice na koje se zasniva predlog i u cemu se satoji pravni interes predlagaca, dokazi kojima se utvrduju cinjenice, ime i prezime odnosno nziv predlagaca i njegova adresa.

Zajedno sa predlogom podnosi se i izvod iz maticne knjige rodjenih za lice na koje se predlog odnosi

Uslovi za proglašenje nestalog lica za umrlo

Zakon o Vanparnicnom Postupku (ZVP) u clanu 57 predvidja uslove za proglašenje nestalog lica za umrlo i to:

- a) o cijem zivotu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vesti, a okolnosti pod kojima je nestalo cine verovatnim da vise nije u zivotu i da je od njegovog rodjenja proteklo 70 godina. Ova kategorija odnosi se na starije osobe.
- b) o cijem zivotu za posljednjih pet godina nije bilo nikakvih vesti, a okolnosti pod

kojima aje nestalo cine verovatnim da vise nije u zivotu,

- c) koje je nestalo u brodolomu, saobracajnoj nesreci, pozaru, poplavi, zemljotresu ili kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o cijem zivotu nije bilo nikakvih vesti za sest meseci od dana prestanka opasnosti,
- d) koje je nestalo u toku rata u vezi s ratnim dogadjajima, a o cijem zivotu nije bilo nikakvih vesti za godinu dana od dana prestanka neprijateljstava.

Rokovi

Rokovi iz tacke a. i b. predvidjeni u clanu 57 racunaju se od dana kada je po posljednjim saznanjima nestalo lice nesumnjivo bio ziv, ako se taj dan ne moze tacno utvrditi, ti rokovi

pocinju teći zavrsetkom meseca, odnosno godine u kojoj je nestali po posljednjim saznanjima bio ziv.

Ko se smatra nestalo lice

Zakon nije tacno definisao ko se smatra nestalo lice. Nestalo lice se smatra:

- a) lice koji je odsutan sa mesta gde je jedno odredjeno vreme ziveo,

- b) lice o kome nema nikakvih saznanja,
- c) kada nije sigurno da li to lice ziv ili mrtav.

Prethodno razmatranje predloga

Po prijemu predloga, sud ce na pogodan nacin proveravati da li su ispunjene osnovne pretpostavke za pokretanje postupka. Ako na osnovu podataka u predlogu ili izvršene provere oceni da su te pretpostavke

ispunjene, odredice nestalom licu staraoca i o tome obavestava organ starateljstva ili ce pozvati organ starateljstva da u odredjenom roku istom odredi staraoca radi zastupanja u postupku.

Staralac je dužan da prikuplja dokaze o nestanku, odnosno životu nestalog lica i da ih predlaže sudu a i sam sud će po službenoj

dužnosti pribaviti i izvesti dokaze radi utvrđivanja činjenica da li je nestalo lice umrlo, kada je umrlo ili je u životu.

Odbacivanje predloga

Kada sud konstatuje da nisu ispunjene gore navedene proceduralne pretpostavke, sud će da odbaci predlog.

Oglas (javni poziv)

Ako su ispunjeni svi proceduralni uslovi, sud će da započne sa postupkom na taj način što će da objavi oglas.

Javni oglas treba da sadrži:

- bitne činjenice o slučaju,
- pozivanje nestalog lica,
- poziva ju se i ostala lica koji imaju saznanja o nestalom licu i o životu istog, sa obavezom da o tome odmah obaveste sud, i
- sud će po isteku roka od 3 meseca nakon objavljivanja u Službenom listu odluciti u vezi predloga.

Objavljivanje oglasa

Kao što je gore navedeno oglas se objavljuje u službenom listu, isti može da se objavljuje i u oglasnoj tabli suda, na mestu gde je nestalo

lice imalo boraviste odnosno prebivaliste, i u prostorijama mesne kancelarije gde je isti imao mesto boravka odnosno prebivaliste

Naknada troškova za objavljivanje oglasa

Ako predlagac po nalogu suda u određenom roku ne priloži iznos potreban za objavljivanje

oglasa, smatra se da je predlog povučen, osim ako je predlog podneo javni tužilac.

Sudsko rociste

Nakon isteka roka od tri meseca od objavljivanja oglasa u službenom listu, i ako se nestalo lice ne javi i nema traga da je u životu, sud će zakazati rociste na koje će pozvati predlagaca i staraoca nestalog lica i izveste potrebne dokaze.

Ako sud utvrdi da je ispunjen neki od uslova iz člana 57 ZVP id a rezultati celokupnog postupka pouzdano ukazuju da anestalo lice nije živo, sud će doneti resenje kojim će proglasiti da je to lice umrlo.

Resenje

U resenju kojim se nestalo lice proglašava umrlim naznaciće se ime i prezime, prebivaliste, odnosno zadnje boraviste nestalog

lica, ime i prezime roditelja, dan mesec i godina rođenja, zatim će utvrditi, dan mesec i

godinu, a po mogućnosti i sat koji se smatra kao vreme smrti nestalog lica.

Kao vreme smrti smatra se dan za koji se izvedenim dokazima utvrdi da je nestalolice

umrlo, odnosno dan koji nestalo lice verovatno nije prezivelo. Ako ne može da se utvrdi taj dan, smatra se da je smrt nastupila prvog dana po isteku rokova predviđenih u članu 57 Zakona o Vanparničnom Postupku.

Dostavljanje rešenja

Pravosudno rešenje o proglašenju nestalog lica za umrlo, dostavice se:

- nadležnom matičaru
- nadležnom opštinskom sudu,

- organu starateljstva,
- katastarskoj upravi, i
- javnom tužiocu ako je podneo predlog.

Ukidanje Rešenja

Rešenje kojim se nestalo lice proglašava umrlim sud će ukinuti u slučaju :

- a) Ako se nestalo lice koji je proglašen za umrlim lično javi sudu, u tom slučaju sud će po službenoj dužnosti da ukinuti rešenje i obustavlja postupak.

- b) Ako sud bilo na koji način dođe do saznanja da je nestalo lice proglašeno za umrlim je živ, onda po službenoj dužnosti na predlog zainteresovanih lica ili javnog tužioca sprovede postupak za ukidanje rešenja.

Preinacavanje –Izmena rešenja

Ako se nakon donošenja rešenja o proglašenju nestalog lica za umrlo, sazna da je nestalo lice umrlo drugog dana, a ne ovog koji se po rešenju smatra kao dan smrti, sud će na

predlog svakog lica koje ima neposredni pravni interes i javnog tužioca sprovesti postupak i u pogledu smrti izmeniti svoje ranije rešenje

Obavestjenje o ukidanju – izmeni rešenja

Po pokretanju postupka za ukidanje ili izmenu rešenja o proglašenju nestalog lica za umrlo, sud će da obavesti:

- nadležni organ starateljstva
- nadležni ostavinski sud pred kojim je u toku postupak raspravljanja zaostavštine tog lica.

obuhvaćena nepokretnost, sud će da naredi zabeležbu postupka za ukidanje, odnosno izmenu rešenja o proglašenju lica za umrlo u zemljskoj ili drugoj javnoj knjizi o evidenciji nepokretnosti

Ako je pravosudnim rešenjem okončan postupak za raspravljanje zaostavštine gde je

Kad sud na osnovu izvedenih dokaza odbije predlog za ukidanje, odnosno izmenu donetog rešenja o proglašenju nestalog lica za umrlo, o tome obavestice nadležni organ starateljstva, ostavinski sud koji raspravlja zaostavštinu i

organ koji vodi zemljsnu, odnosno drugu javnu knjigu o evidenciji nepokretnosti radi

brisanja izvršne zabeležbe postupka.

II. Postupak dokazivanja smrti

Ako smrt nekog lica ne može da se dokaze ispravom predviđenom Zakonom o matičnim knjigama, svako lice koje ima neposredni pravni interes i javni tužilac mogu podneti predlog sudu da rešenjem utvrdi smrt tog lica.

U postupku dokazivanja smrti shodno se primenjuju odredbe za proglašenje nestalog lica za umrlo, stičući oglasni rok ne može biti kraći od 15 dana ni duži od 30 dana.

Pravne posledice nakon proglašenja nestalog lica za umrlo i postupak dokazivanja smrti

Sprovedjenjem gore navedenih postupaka usaglasava se faktično stanje sa pravnim činjenicama. Rešenje koje se donosi nakon sprovođenja postupka, ima isto pravno dejstvo kao kod prirodne smrti. Smrcu prestaje pravni subjektivitet umrlog lica, u tom pravcu otvara

se pitanje nasledstva, prestaje postojanje baka, prestaju ovlašćenja, pokreću se pitanja iz oblasti osiguranja, nadoknade štete itd. Od značaja je da se u rešenju navede precizan datum odnosno čas smrti

Proglašenje nestalog lica za umrlo i dokazivanje smrti stranog državljanina

Zakon o usaglasavanju zakonskih odredaba stranih zemalja u određenim odnosima u članu 16 predviđa proglašavanje nestalog lica za umrlo, pravo koje pripada stranoj državi čiji je državljanin bio nestalo lice. Ovaj zakon u članu 78 st. 1 predviđa da nasi sudovi imaju ekskluzivnu nadležnost za proglašavanje

nestalog lica za umrlo, bez obzira gde je to lice imalo mesto boravka. U stavu 2 navedenog zakona predviđeno je da nas sud je nadležan za dokazivanje smrti stranog državljanina ili lica bez državljanstva, pod uslovom da je smrt nastupila na teritoriji te države

III. Zaključak

Kao posledica ratnih sukoba, na Kosovu je nestao jedan veliki broj lica. Za proglašenje nestalih lica za umrlo i dokazivanje smrti iniciran je jedan veliki broj zahteva pred

nadležnim sudovima. Smatram da je poželjno da članovi porodice nestalih lica, radi ostvarivanja svojih interesa treba da iniciraju postupak pred nadležnim sudovima.

IV. Literatura

Zakon o vanparnicnom postupku (Sl. List SAPK br. 41/1986 od 24 10. 1986)

Zakon o usaglasavanju zakona sa odredbama zakona stranih zemalja u određenim odnosima (Sl. List SFRJ br. 43/1982 od 23.07.1982).

Dr. Faik Brestovci: Gradjansko Procesno Pravo deo II – Pristina 1977

Aktivnosti KIP-a Septembar 2006

Seminar, Evropska Konvencija o Ljudskim Pravima

Dana 04 i 05 Septembra 2006 KIP je organizovao trening iz Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima za region Pristine. Ovaj dvodnevni trening je imao za cilj upoznavanje sa pravilnom primenom odredbe clana 5 i 6 Konvencije radi usavršavanja sudija i tuzioca u pogledu sudske prakse Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima. Četiri sudska trenera, inace kvalifikovani od strane Saveta Evrope delovace u svojstvu predavača na navedenom treningu.

Trening praktičnih veština: Simulacija sudjenja

Dana 07 Septembra 2006, KIP je organizovao jedan seminar iz parnicne oblasti putem simulacije jednog sudjenja za sudije parnicare iz regiona Gnjilana. U vezi ovog seminara bice odabran jedan problematican slucaj iz sudske prakse iz oblasti parnice. Učesnici seminara diskutovace o problemima sa kojima se susrecu u sudskoj praksi.

Okrugli sto: Konfiskacija, postupak konfiskacije

Dana 12 septembra 2006 KIP je organizovao jedan seminar o postupku konfiskacije. Cilj ovog okruglog stola je predstavljanje i analiziranje prakticnih primera iz sudske prakse koji se odnose na konfiskaciju i postupak konfiskacije.

Okrugli sto u vezi Zakona o Krivicnom Postupku

Dana 13,14 i 15 septembra 2006 Kosovski Institut za Pravosudje (KIP) je organizova

jedan seminar u vezi Privremenog Zakona o Krivicnom Postupku u Ohridu Makedoniji. Učesnici seminara diskutovace u vezi sudske prakse, nakon cega donece završene zaključke i preporuke a sve u cilju otklanjanja postojećih dilema u vezi protivrecnosti zakonskih odredaba.

Okrugli sto u vezi Kodeksa Etike

Dana 19 septembra 2006 u okviru svojih aktivnosti, KIP je organizovao u regionima Kosova okrugli sto u vezi Kodeksa Etike. Ovog puta korisnici okruglog stola bile su sudije i tuzioci iz regiona Mitrovice. Cilj ovog seminara je upoznavanje sa sudskom praksom i nezavisnošću sudija u vršenju svoje funkcije. Rad seminara bio je usmeren na nezavisno odlučivanje ili odlucivanje u veću.

Simulacija sudjenja – krivicna oblast

U sklopu organizovanja simulacije sudjenja po regionima Kosova, KIP je organizovao 21 septembra 2006 jedan seminar u regionu Prizrena. Za navedeni seminar izabran je jedan na jedan konkretan slucaj koji se odnosi na poteskoce sa kojima se sudije regiona Prizrena susrecu tokom svog rada.

Seminar: Istraga i sudjenje za krivicna dela koja se odnose na korupciju

KIP u saradnji sa Svetom Evrope odrzao je 22 09.2006 jedan seminar koji se odnosi na, istraga i sudjenje za krivicna dela koja se odnose na korupciju. Na ovom seminaru predvidja se ucesce medjunarodnih eksperata koji imaju veliko iskustvo u ovoj oblasti a koji ce svoje iskustvo preneti na učesnike seminara.

Seminar za sudije porotnike u regionu Peći

Dana 26.09.2006 KIP u sklopu svog mandata i u okviru organizovanja treninga za sudije porotnike po regionima Kosova, ovoga puta organizova je jedan seminar za sudije porotnike u regionu Peći. Rad seminara bio je usmeren na praktične primere u vodjenju

Radionica – Postupak za proglašenje nestalog lica umrlim

Dana 28.09.2006 Kip je oraginozovao jedan seminar na gore pomenutu temu. Imajući u vidu opštu posleratnu situaciju koja se odnosi na velki broj nestalih lica, kao i problematika koja se odnosi na imovinske odnose u sklopu vanparničnog postupka, kada su predviđeni uslovi da bi se jedno nestalo lice proglasilo umrlim. Ova i druga pitanja koja su zakonom predviđena, bice razmatrana na ovom seminaru.

Naredni događaji Oktobar 2006

Seminar, Evropska Konvencija za Ljudska Prava, Učesnici: Sudije i Tuzioci sa regije Gnjilana. KIP ce da organizuje seminar u vezi Evropske Konvencije za Ljudska Prava za regiju Gnjilana. Ovaj dvodnevni seminar ima za cilj razmatranje pravilne primene clana 2 i 3 konvencije, ovo sve u cilju radi usavršavanja sudije i tuzioca za pravilnu primenu Evropske Konvencije za Ljudska Prava. Cetiri eksperta koji ce predavati na ovom seminaru su sudije i tuzioci koji su certifikovani od strane Saveta Evrope.

Datum koje je planiran: 02 i 03 oktobar 2006.

Trening za prakticno usavršavanje: Simulacija sudjenja

Ucesnici: Sudije koji rade na parnicie

KIP planira održavanje seminara iz parnicne oblasti u vidu simulacije jednog sudjenja za sudije regije Peci. Za navedeni seminar bice odabran jedan problematican slucaj iz *Datum koji planiran: 17 oktobar 2006*

Okrugli sto u vezi izvršenja parnicnih odluka

Kosovski Institut za Pravosudje (KIP) planira održavanje okruglog stola sa posebnim osvrtom na izvršenje parnicnih odluka ,

sudske prakse. Diskusija bice usmerena u vezi problematike koja se odnosi na slucajeve iz parnicne materije.

Datum koji je planiran: 04 oktobar 2006

Okrugli sto: Zastarelost krivicnog gonjenja

Ucesnici: Sudije i tuzioci

Cilj okruglog stola je prezentiranje i analiza problema iz sudske prakse u vezi zastarelosti krivicnog gonjenja, zastarelost izvršenja krivicnih sanakcija itd.

Datum koji je planiran: 10 oktobar 2006

Trening za sudije za Prekršaje

Tokom 2006 godine KIP ce da nastavi sa organizovanjem seminara u vidu posebne sekcije za sudije za prekršaje. Cetvrta po redu sekcija treninga u ovoj godini bice usmerena postupku prekršaja sa posebnim osvrtom na prekršajnu odgovornost fizickih i pravnih lica i prikupljanje dokaza tokom sprovođenja prekršajnog postupka.

poteskoce sa kojima se sudije susrecu u svom radu kao i usaglasavanje stavova.

Datum koji je planiran: 12 oktobar 2006

Seminar u vezi novina u Zakonu o Porodici

Ucesnici: Sudije koji rade u parnici

Teme koje ce biti razmatrane tokom seminara, pretežno se odnose na novine u

Zakonu o Porodici sa posebnim osvrtom na utvrdjivanje ocinstva, poveravanje dece na cuvanje i vaspitanje u slucajevima razvoda braka i itd. Takodje posebna paznja bice posvecena poteskocama sa kojima se sudije susrecu tokom primene odredaba novog Zakona o Porodici u resavanju sporova iz parnicne oblasti.

Datum koji je planiran: 26 oktobar 2006

Okrugli sto – Zalba- postupak po zalbi

Ucesnici: Sudije i Tuzioci

Cilj okruglog stola je prezentiranje i analiziranje razloga iz kojih se podnosi zalba, instance u vezi odlucivanja po zalbi, iznosenje prakticnih primera, poteskoce i dileme u sudskoj praksi i otklanjanje istih.

Datum koji je planiran: 27 oktobar 2006